

Crataegus monogyna (Hloh jednozemenný)

synonyma: *Crataegus aegeica*, *Crataegus alemanniensis*, *Crataegus alemanniensis* f. *microalemanniensis*, *Crataegus apiifolia*, *Crataegus azurella*, *Crataegus bracteolaris*, *Crataegus brevispina*, *Crataegus calycina* var. *cuneata*, *Crataegus chlorocarpa*, *Crataegus cuneata*, *Crataegus curvisepala* subsp. *colorata*, *Crataegus dissecta*, *Crataegus floribunda*, *Crataegus granatensis*, *Crataegus hirsuta*, *Crataegus intermedia*, *Crataegus krumbholzii*, *Crataegus laciniata* var. *decussata*, *Crataegus leiomonogyna*, *Crataegus lipskyi*, *Crataegus maroccana*, *Crataegus maura*, *Crataegus maura* var. *diversifolia*, C. f. *azurella*, C. f. *biflora*, C. f. *decussata*, C. f. *denudata*, C. f. *dissecta*, C. f. *fissa*, C. f. *genuina*, C. f. *hirsuta*, C. f. *insegnae*, C. f. *inzengae*, C. f. *karpatii*, C. f. *macrocarpa*, C. f. *microphylla*, C. f. *polyacantha*, C. f. *praecox*, C. f. *schizophylla*, C. f. *szaferi*, C. f. *trifida*, C. f. *trilobata*, C. f. *villosa*, C. subsp. *acutiloba*, C. subsp. *azurella*, C. subsp. *brevispina*, C. subsp. *insegnae*, C. subsp. *intermedia*, C. subsp. *jacquinii*, C. subsp. *latiloba*, C. subsp. *leiomonogyna*, C. subsp. *nordica*, C. subsp. *plesivecensis*, C. subsp. *tauscheri*, C. var. *acutiloba*, C. var. *arborescens*, C. var. *azurella*, C. var. *brevispina*, C. var. *contracta*, C. var. *coriacea*, C. var. *csatoi*, C. var. *decussata*, C. var. *denudata*, C. var. *dissecta*, C. var. *flabellata*, C. var. *granatensis*, C. var. *halacsyi*, C. var. *horrida*, C. var. *insegnae*, C. var. *intermedia*, C. var. *inzengae*, C. var. *javorkae*, C. var. *laciniata*, C. var. *lanigera*, C. var. *latimonogyna*, C. var. *mandyi*, C. var. *microphylla*, C. var. *oliveriana*, C. var. *plesivecensis*, C. var. *semperflorens*, C. var. *splendens*, C. var. *szepesfalvyi*, C. var. *tauscheri*, C. var. *trilobata*, C. var. *typica*, *Crataegus oligacantha*, *Crataegus orientobaltica*, *Crataegus orientobaltica* f. *glabra*, *Crataegus orientobaltica* f. *laciniata*, *Crataegus oxyacantha*, *Crataegus oxyacantha* subsp. *inzengae*, *Crataegus oxyacantha* subsp. *maura*, *Crataegus oxyacantha* subsp. *monogyna*, *Crataegus oxyacantha* var. *acutiloba*, *Crataegus oxyacantha* var. *azurella*, *Crataegus oxyacantha* var. *biflora*, *Crataegus oxyacantha* var. *brevispina*, *Crataegus oxyacantha* var. *discolor*, *Crataegus oxyacantha* var. *horrida*, *Crataegus oxyacantha* var. *incisa*, *Crataegus oxyacantha* var. *insegnae*, *Crataegus oxyacantha* var. *intermedia*, *Crataegus oxyacantha* var. *laciniata*, *Crataegus oxyacantha* var. *monogyna*, *Crataegus oxyacantha* var. *monostyla*, *Crataegus oxyacantha* var. *praecox*, *Crataegus oxyacantha* var. *triloba*, *Crataegus parvifolia*, *Crataegus petiolulata*, *Crataegus polyacantha*, *Crataegus praearmata*, *Crataegus pulchella*, *Crataegus septempartita*, *Crataegus stevenii*, *Crataegus subborealis*, *Crataegus subintegriloba*, *Crataegus sublucens*, *Crataegus thyrsoidea*, *Crataegus transalpina*, *Crataegus x borealoides*, *Crataegus x curvisepaloides*, *Crataegus x integerrima*, *Crataegus x kríma*, *Crataegus xeromorpha*, *Mespilus crataegus*, *Mespilus diversifolia*, *Mespilus elegans*, *Mespilus fissa*, *Mespilus insegnae*, *Mespilus maroccana*, *Mespilus maura*, *Mespilus monogyna*, *Mespilus monogyna* f. *horrida*, *Mespilus monogyna* f. *laciniata*, *Mespilus monogyna* var. *azurella*, *Mespilus monogyna* var. *brevispina*, *Mespilus monogyna* var. *cuneata*, *Mespilus monogyna* var. *decussata*, *Mespilus monogyna* var. *elegans*, *Mespilus monogyna* var. *genuina*, *Mespilus monogyna* var. *glastonburiensis*, *Mespilus monogyna* var. *granatensis*, *Mespilus monogyna* var. *maura*, *Mespilus monogyna* var. *splendens*, *Mespilus monogyna* var. *trifida*, *Mespilus oliveriana*, *Mespilus oxyacantha* var. *incisa*, *Mespilus oxyacantha* var. *triloba*, *Mespilus polyacantha*, *Oxyacantha apiifolia*, *Oxyacantha azurella*, *Oxyacantha elegans*, *Oxyacantha granatensis*, *Oxyacantha monogyna*, *Oxyacantha monogyna* var. *cuneata*, *Oxyacantha monogyna* var. *trifida*

čeled': Rosaceae

oblasti: Albánie, Aljaška, Alpy, Alžírsko, Andalusie, Arkansas, Arménie, Ázerbájdžán, Baleáry, Belgie, Bělorusko, Bosna a Hercegovina, Britská Kolumbie, Bulharsko, Chorvatsko, Connecticut, Černá Hora, Černé moře, Česká republika, Dánsko, Delaware, Egejské ostrovy, Estonsko, Finsko, Francie, Gruzie, Illinois, Írán, Irsko, Itálie, Izrael, J Norsko, J Švédsko, Jordánsko, JZ Rusko, Kalifornie, Karpaty, Kaspické moře, Katalánsko, Kavkaz, Kentucky, Korsika, Kosovo, Kréta, Krym, Kypr, Libanon, Litva, Lotyšsko, Lucembursko, Maďarsko, Maine, Makaronésie, Makedonie, Malá Asie (Anatolie), Maroko, Massachusetts, Michigan, Moldávie, Montana, Německo, New Hampshire, New Jersey, New York, Nizozemí, Nové Skotsko, Nový Brunšvik, Ohio, Ontario, Oregon, Pennsylvania, Polsko, Portugalsko, Quebec, Rakousko, Řecko, Rhode Island, Rumunsko, Sardínie,

Sicílie, Slovensko, Slovinsko, Srbsko, Sýrie, Švýcarsko, Tennessee, Tunisko, Ukrajina, Utah, Velká Británie, Vermont, Virginie, Washington, Wisconsin, Z Rusko, Západní Virginie

Roste v Evropě s přesahem do Alžíru, Maroka východní Asie v podobě opadavého keře až stromu. Dorůstá výšky i šířky 3 - 8 (i 12)m. Borka má hnědooranžovou barvu a je šupinatě rozpukaná. Větve jsou v mládí hnědočervené, trny dlouhé (0,5 -) 1 - 2 (i 2,5)cm, načervenalé a pupeny jsou dlouhé 3 - 4mm. Palisty jsou celokrajné a kopinatě šídlovité. Listy jsou střídavé, ochlupené, tmavězelené až sivozelené, vejčité až kosočtvercovité s 3 - 7 (i 9)ti peřenoklanými až peřenodílnými laloky při vrcholu, pilovým okrajem s 4 - 10ti zoubky, délkou 2 - 5 (i 6)cm barva je tmavězelená, lesklá a spodní strana je světlejší, namodralá a v paždí žilek ochlupená. Květenstvím je vzpřímený 6 - 18tkvětý chocholík, vlastní květy jsou bílé, 5tičetné, průměru (0,8 -) 1 - 1,5cm, prašníky růžové, kališní lístky jsou 3úhlé až podlouhlé, dlouhé (1 -) 1,5 - 2 (i 3)mm a korunní lístky jsou dlouhé 4 - 5 (i 6)mm. Vydávají nepříjemný zápach. Plodem je kulovitá až eliptická polopřevislá červená malvička délky 0,6 - 1cm a obsahuje 1 semeno. Je vhodný pro živé ploty. V Třeboni v blízkosti Bertiných lázní u Zlaté stoky naleznete více než 200letý exemplář. Existují vnitrodruhové taxony:

- subsp. *aegeica*/C. *aegeica* - východ Egejského moře; listy obvejčité klínovité až prakticky vějířovité s 3 (i 5)ti laloky, dlouhé 1 - 2cm, široké 0,7 - 1,5cm, spodní strana světlezelená, řapíky dlouhé 3 - 6mm; květy průměru 0,8 - 1cm; plody prakticky kulaté, šířky 7 - 8mm
- 'Aurea' - plody žluté
- subsp. *azarella* - Španělsko až Balkán a Rusko; mladé větve a listy hustě ochlupené; listy hluboce 3 - 7milaločné, dlouhé do 3cm, spodní strana světlezelená, plstnatá, řapíky dlouhé 0,4 - 1,3cm; plody hnědozelené až hnědočervené, prakticky kulaté
- 'Bicolor'/var. *guimperii* - květy bílé, okraje růžovočervené
- 'Biflora'/'Glastonbury'/'Praecox'/var. *praecox* - listy ranější, spodní strana šedě plstnatá; kvete 2x za rok; plody tmavší
- subsp. *brevispina*/C. *brevispina* - Pyrenejský poloostrov až Sardinie; listy kožovité, 3 - 5tilaločné, dlouhé do 3cm, spodní strana modrozelená; plody kulovité, červené
- 'Compacta'/'Inermis Compacta' - široký až zploštěle kulovitý hustý habitus; v 10ti letech výška 50 - 60cm; větve krátké, tlusté, beztrnné; květy chudé
- subsp. *eriocarpa* - plody tmavěčervené, v mládí ochlupené
- 'Feerox'/'Horrida' - široce 1/2kulatý keř s vodorovnými větvemi; trny seskupené do svazečků; květy menší
- 'Fissa' - nižší habitus, větve prakticky vodorovné, na koncích převislé; listy dlouhé do 7cm, zpravidla až k centrální žilce zastříhované se širokými výkrojky, laloky 2x pilovité
- 'Flexuosa'/'Snakethorn'/'Tortuosa' - větve výrazně zohýbané až šroubovitě; pomalejší růst
- 'Granatensis' - menší strom nebo keř s vodorovnými větvemi, na konci převislé, chudě trnité
- subsp. *heterophylla* - jihozápadní Slovensko; větve šedočerné, beztrnné; dolní listy brachyblastů úzce vejčité, horní vejčité, celokrajné, na vrcholu se 3 - 5ti laloky, dlouhé 5cm, široké 3cm, báze klínovitá, listy sterilních větví vejčité kosočtvercovité, 7milaločné s ostrými zářezy, asymetricky pilovité, báze klínovitá; plody eliptické s 1 pecičkou, kališní cípy 3úhlé
- 'Inermis' - široce rozložitý hustý kompaktní keř, větve šikmo vystoupavé, beztrnné
- subsp. *intermedia* - Slovenský kras, Muránská planina; listy kvetoucích brachyblastů široce kosočtvercovité, 5tilaločné s ostrými zářezy, dole celokrajné, na vrcholu asymetricky pilovité, dlouhé i široké 2,5 - 4,5cm, báze klínovitá, horní listy vejčité, mělčeji laločné, dlouhé 4,5cm, široké 2,5cm; plody vejčité, červené s 1 pecičkou
- subsp. *jacquinii* - Bratislava; listy brachyblastů kosočtvercovité, 3laločné, zářezy otevřené, dole celokrajné, vpředu pilovité, laloky 2klané, dlouhé 3,5 - 4,5cm, široké 3 - 4cm, báze klínovitá, listy sterilních větví 3úhle vejčité, 5 - 7milaločné, dlouhé 6 - 7cm, široké 5,5 - 6,5cm, báze uťatá; plody vejčité, červené, dlouhé 1,4cm, široké 1,1cm s 1 pecičkou
- 'Laciniata' - listy hluboce asymetricky rozeklané a laločné
- var. *lasiocarpa*

- subsp. *latiloba* - Hády u Brna, Pouzdřanské kopce, Pálava; listy široce vejčité až prakticky kulaté, mírně mělce zakulaceně laločnaté
- subsp. *leiomonogyna*/C. *leiomonogyna* - Ukrajina; listy obvejčité, kožovité, 3 - 5laločnaté, dlouhé 3 - 5cm, široké 1,5 - 3,5cm, řapíky dlouhé 1,5 - 3cm; plody hnědočervené, dlouhé 7 - 9mm a široké 5 - 7mm
- 'Lutescens' - listy žlutozelené
- f. *microphylla* - listy drobné
- subsp. *monogyna* (Hloh jednosemenný pravý) - Francie až Karpaty, západní Jugoslávie; listy hluboce 3 - 5laločnaté, dlouhé do 3,5cm, spodní strana bledězelená, holá, řapíky dlouhé 0,5 - 1,5cm; plody tmavěčervené, kulovité, dlouhé 6 - 9mm a široké 5 - 7mm
- subsp. *nordica* - severní a střední Evropa; listy 3 - 7milaločné, dlouhé do 5cm, spodní strana našedlá, holá a řapíky dlouhé 2 - 2,5cm; plody tmavěčervené, prakticky kulaté
- 'Pendula'/'Reginae'/f. *pendula*/var. *pendula* - vystoupavý habitus; větve výrazně převislé, zpravidla až k zemi
- 'Pendula Rosea' - větve převislé; květy růžové
- subsp. *plesivecensis* - Slovenský kras; keř; výška 1 - 3m; chudě trnitý; větve šedé; palisty hrubě zubaté; listy sterilních větví široce kosočtvercovité, hluboce tupě 3laločné, osinatě pilovité, dolní laloky 2laločné, horní 3klaný, dlouhé do 3,5cm, široké 4cm, listy brachyblastů mírně kožovité, dolní nedělené, úzce vejčité až eliptické, celokrajné, na vrcholu s několika zuby, báze klínovitá, spodní strana zelenošedobílá; chocholík bohatý průměru až 1,8cm; plody eliptické až kulovité, velikosti 1 - 1,4cm, červené s 1 pecičkou
- 'Pteridifolia'/f. *pteridifolia*/var. *filicifolia*/var. *pteridifolia* - výška do 4m; listy vějířovité, zastříhované, zpravidla s 5ti laloky, okraje zkadeřené až ostře pilovité
- 'Pygmaea'/'Inermis Compacta' - kompaktní deštníkovitý habitus bez trnů
- 'Rosea' - květy růžové
- subsp. *ruscinonensis*
- 'Semperflorens'/f. *semperflorens*/var. *bruantii*/var. *semperflorens* - široce rozložitý keř; listy dlouhé 1,2 - 2,5cm; kvete opakovaně; pomalý růst
- subsp. *silicensis* - Slovenský kras; keř (i strom); výška 1 - 3 (i 4)m; větve vzácně trnité, některé brachyblasty přeměněné na kolce, trny dlouhé 0,6 - 1cm; listy sterilních větví velké, kosočtvercovité s 5 - 7mi laloky, laloky špičaté, 1 - 2x pilovité, zářezy nepřesahují hloubkou 1/2 pološířky čepele, listy brachyblastů široce vejčité, holé, na vrcholu 3laločné, báze klínovitá, uťatá nebo zakulacená, na spodní straně na žilnatině ochlupené; chocholíky 4 - 10tikvěté, květy průměru 1,4 - 1,6cm; plody kulovité, tmavěčervené, průměru 7 - 8mm, kališní cípy zpětně ohnuté
- 'Stricta'/'Fastigiata'/f. *stricta* - úzký řídký sloupovitý habitus; výška 5 - 9m, šířka 2 - 3m
- subsp. *tauscheri* - Filakovo na Slovensku; podobá se subsp. *jacquinii*, ale listy brachyblastů klínovitě kosočtvercovité, na vrcholu 3laločné, dolní 1/2 celokrajné, zářezy 1/2otevřené, vpředu vroubkovaně pilovité, špičaté; plody malé, kulovité
- 'Variegata' - keřovitý až stromovitý habitus; výška do 4m; listy bílopestré; květy bílé; plody červené

Vyhovují mu listnaté nebo smíšené lesy, sušší půdy, křoviny, úhory, pastviny, atp. Dobře snáší sucho. Půda by měla být neutrální nebo kyselá.

<https://www.rostliny.net/>